

ش صندلی (ش داوطلب) : نام واحد آموزشی: دبیرستان روشنگران نوبت امتحانی : خرداد ساعت امتحان : صبح / عصر
نام و نام خانوادگی : نام پدر : پایه : دهم رشته / رشته های : وقت امتحان : دقیقه
سوال امتحان درس : ادبیات نام دبیر : سرکار خانم رسول زاده سال تحصیلی : ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹ تاریخ امتحان : ۵ / ۳ / ۱۴۰۰

قابل توجه دانش آموزان عزیز: سوالات امتحان در ۵ صفحه تنظیم شده است.

ردیف	سوالات	بارم
۱-	<p>معنی لغت های خواسته شده را بنویسید.</p> <p>الف) {مصطفی} صفحه ی سفیدی را باز می کرد و <u>ارتجالاً</u> انشایی می ساخت.</p> <p>ب) در خطاب آدمی، ناطق بودی / در نوای طوطیان <u>حاذق</u> بودی</p> <p>ج) <u>خروشید</u>؛ کای مرد رزم آزمای / <u>هماوردت</u> آمد، مشو باز جای</p> <p>د) <u>بپوشید</u> <u>درع</u> سواران جنگ / نبود اندر آن کار، جای درنگ</p> <p>ه) نه تسلیم و سازش، نه تکریم و خواهش / بتازد به نیرنگ تو، <u>توسن</u> من (و دست معلم از <u>وقب</u> حیوان روان شد.</p> <p>ز) این قصه، عجب ترین قصه هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود. هم <u>فرقت</u> بود و هم وصلت.</p> <p>ح) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی <u>همسری</u></p>	۲
۲-	<p>مفهوم ابیات زیر را بنویسید.</p> <p>الف) چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست</p> <p>ب) به آورد با او بسنده نبود / <u>بیچید</u> ازو روی و برگاشت زود</p> <p>ج) بدو گفت خندان که نام تو چیست / تن بی سرت را که خواهد گریست</p> <p>د) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد</p> <p>ه) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد</p> <p>و) به خون گر کشی خاک من، دشمن من / <u>بجوشد</u> گل اندر گل از گلشن من</p>	۳

پاسخنامه سفید داده شود

پاسخ سوالات در روی برگ سوال نوشته شود، نیاز به پاسخ نامه سفید ندارد

۱	<p>۳- مفاهیم کنایی زیر را معنی کنید. <u>الف) باب دندان بود.</u> <u>ب) معلم در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود.</u> <u>ج) عنان را گران کرد و او را بخواند.</u> <u>د) به ایرانیان تنگ و بند آورید.</u></p>	۳-
۱	<p>۴- لغت درست را از لحاظ املایی انتخاب کنید. <u>الف) کآفتاب نعمتم شد زیر (میغ-میق)</u> <u>ب) کمان را به زه کرد زود اشکبوس / تنی لرز لرزان و رخ (سندروس-صندروس)</u> <u>ج) چو آمد خروشان به تنگ اندرش / بجنبید و برداشت (خود-خُد) از سرش</u> <u>د) دست معلم از وقب حیوان روان شد. از یال (غارب - قارب) به زیر آمد .</u></p>	۴-
۲/۵	<p>۵- برای هر گزینه، آرایه ی درست را از جدول زیر انتخاب کنید. (فقط یک آرایه)</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>اغراق-کنایه- مجاز- تشبیه- تشخیص- حس آمیزی- تمثیل (ضرب المثل)- استعاره- سجع</p> </div> <p><u>الف) به گرز گران، دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد، سپهر آبنوس</u> <u>ب) مپندار این شعله افسرده گردد / که بعد از من افروزد از مدفن من</u> <u>ج) هر دو نی خوردند از یک آبخور / این یکی خالی و آن پر از شکر</u> <u>د) آب اجل که هست گلوگیر عام و خاص / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد</u> <u>ه) و مثل قرآن، مثل آب است روان. حیات تن ها بود و در قرآن حیات دل ها بود</u> <u>و) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است</u> <u>ز) گرت هواست که معشوق نگیسلد پیمان / نگاه دار سررشته تا نگه دارد</u> <u>ح) نباشی بس ایمن به بازوی خویش / خورد گاو نادان ز پهلوی خویش</u> <u>ط) لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند</u></p>	۵-

۶- با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید.

۲

۱) چو آگاه شد دختر گزدهم / که سالار آن انجمن گشت کم

۲) زنی بود برسان گردی سوار / همیشه به جنگ اندرون، نامدار

۳) کجا نام او بود گردآفرید / زمانه ز مادر چنین ناآورد

۴) چوسهراب شیر اوژن او را بدید / بخندید و لب را به دندان گزید

۵) بزد نیزه او به دو نیم کرد / نشست از بر اسپ و برخاست گرد

الف) چه کلمه ای در شعر بالا دچار تحول شکل نوشتاری در زبان فارسی امروزه شده است؟

ب) در بیت چهارم، "لب را به دندان گزید" کنایه از چیست؟

ج) متناسب با شعر بالا، یکی از خصوصیات برجسته گردآفرید را نام ببرید.

د) در بیت سوم، به کدام ویژگی حماسه (قهرمانی یا قومی) اشاره شده است؟

ه) در کدام بیت، ویژگی سبکی دیده می شود؟ توضیح دهید.

و) در کدام مصراع، "شیوه بلاغی" رعایت نشده است؟

ز) منظور از "سالار آن انجمن" اشاره به کدام شخصیت است؟

۱. هجیر ۲. طوس ۳. رستم ۴. اشکبوس کشانی

ح) کلمه "چو" در بیت چهارم، حرف ربط است یا حرف اضافه؟

۷- نمودار گروه اسمی زیر را کامل کنید.

۰/۷۵

وابسته پیشین (صفت مبهم)	وابسته پسین (صفت بیانی)	هسته	وابسته پسین (مضاف الیه)
		آرزوی	

۰/۲۵

۸- جمله "پیرو" را در بیت زیر مشخص کنید.

بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد.

۱	<p>۹- هسته و نوع دقیق وابسته های گروه "متممی" را در بیت زیر مشخص کنید. (وابسته پیشین یا پسین مدنظر نیست)</p> <p>ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد.</p>	۹-						
۰/۵	<p>۱۰- در عبارت زیر چه قسمتی و به چه قرینه ای (لفظی یا معنوی) حذف شده است؟</p> <p>نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی.</p>	۱۰-						
۰/۷۵	<p>۱۱- جدول زیر را با حفظ شخص فعل، کامل کنید.</p> <table border="1" data-bbox="194 613 1455 757"> <tr> <td data-bbox="194 613 616 685">ماضی التزامی</td> <td data-bbox="616 613 1035 685">مضارع مستمر</td> <td data-bbox="1035 613 1455 685">فعل</td> </tr> <tr> <td data-bbox="194 685 616 757"></td> <td data-bbox="616 685 1035 757"></td> <td data-bbox="1035 685 1455 757">خواهد نشست</td> </tr> </table>	ماضی التزامی	مضارع مستمر	فعل			خواهد نشست	۱۱-
ماضی التزامی	مضارع مستمر	فعل						
		خواهد نشست						
۱/۵	<p>۱۲- نقش کلمات خواسته شده را بنویسید.</p> <p>الف) <u>تاتانائیل</u>، من به تو شور و شوقی خواهم آموخت.</p> <p>ب) پس درهای <u>امید</u> و روشنایی را به روی ما بگشای.</p> <p>ج) من خانواده خسرو را می شناختم. آنها <u>اصلاً</u> شهرستانی بودند.</p> <p>د) تنم گر بسوزی، به تیرم بدوزی</p> <p>ه) به پیش سپاه اندر آمد <u>چو گرد</u></p> <p>و) زره بر <u>برش</u>، یک به یک بر درید.</p>	۱۲-						
۰/۲۵	<p>۱۳- چه رابطه معنایی (تناسب- تضاد- ترادف- تضمن) بین دو کلمه مشخص شده، وجود دارد؟</p> <p>همه تیغ و گرز و <u>کمند</u> آورید به ایرانیان، تنگ و بند آورید</p>	۱۳-						
۰/۲۵	<p>۱۴- در کدام بیت، نشانه ای از "<u>رجز خوانی</u>" یک پهلوان دیده می شود؟</p> <p>الف) کشانی هم اندر زمان جان بداد / چنان شد که گفتی ز مادر نژاد</p> <p>ب) مرا مادرم نام مرگ تو کرد / زمانه مرا پتک ترگ تو کرد</p>	۱۴-						

۱	کلمات زیر را از لحاظ ساختمان (ساده، وندی، مرکب، وندی-مرکب) بررسی کنید. الف) خواجه وش ب) نامدار ج) سواران د) آبنوس	۱۵-
۰/۵	در شعر زیر، یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید. هدیه ها می داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را بعد سه روز و سه شب، حیران و زار / بر دکان بنشسته بود، نومیدوار جولقی ای سر برهنه می گذشت / با سر بی مو، چو پشت طاس و طشت	۱۶-
۰/۵	در سروده زیر: "ای سرزمینی کز خاکت / خوشه های گندم می روید / و پیامبران برمی خیزند" الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟ ب) مقصود از بند آخر چیست؟	۱۷-
۰/۲۵	در کدام بیت بر مفهوم "یگانه پرستی" اشاره شده است؟ الف) من آزاده از خاک آزادگانم / گل صبر می پرورد دامن من ب) من ایرانی ام آرمانم شهادت / تجلی هستی است، جان کندن من ج) میندار این شعله افسرده گردد / که بعد از من افروزد از مدفن من د) جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من	۱۸-
۰/۵	کاربرد "را" در گزینه های زیر چیست؟ (نوع "را" مشخص شود). الف) هدیه ها می داد هر درویش را الف) مرا مادرم نام مرگ تو کرد	۱۹-
۰/۵	منظور شاعر از "رَمه" و "چوپان گرگ طبع" در شعر زیر چیست؟ ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد	۲۰-
۲۰		